

Dosarul nr. 3ra-958/22
2-21030424-01-3ra-19092022

Prima instanța: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: C. Guzun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

DECIZIE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Todirean Gheorghe împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea
actului administrativ,

împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul depus de Autoritatea Națională de Integritate și menținută hotărârea din
2 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 26 februarie 2021, Todirean Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului
administrativ individual defavorabil.

În motivarea acțiunii a indicat că conform actului de constatare nr. 28/21 din
9 februarie 2021, în cadrul controlului demarat în baza procesului-verbal de inițiere a
controlului nr. 615/21 din 26 octombrie 2020, s-a constatat că în perioada exercitării
mandatului de Primar al satului Trifăuți raionul Soroca și anume în perioada anilor
2016 - 2020, dânsul a comis încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese,
fiind dispusă aplicarea sancțiunii privind decăderea din dreptul de a exercita o funcție
publică sau o funcție de demnitate publică, inclusiv mandat de primar, cu excepția
funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani din data rămânerii definitive a actului de
constatare ori din data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care se
confirmă existența conflictului de interese cu sesizarea Oficiului Teritorial Soroca al

Cancelariei de Stat pentru inițierea procedurii de revocare din funcția de primar al satului Trifăuți raionul Soroca.

A menționat în acest context, că din conținutul Actului de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021 rezultă că la data de 30 septembrie 2020 în cancelaria Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea sub nr. M- 582/20 prin care se reclamă că dânsului, în perioada anilor 2011 - 2020 a admis încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese prin angajarea la muncă a persoanelor pretins aflate în raporturi de rudenie.

La fel, se invocă și faptul că dânsul în perioada exercitării celor 3 mandate de primar al satului Trifăuți raionul Soroca a încheiat, în numele Primăriei satului Trifăuți, contracte de locațiune a autovehiculului deținut cu drept de proprietate privată.

A explicat în acest sens că potrivit Actului de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021, urmare a investigațiilor efectuate în cadrul controlului inițiat prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 615/21 din 26 octombrie 2020, inspectorul de integritate a stabilit că în partea care se referă la pretinsul conflict de interese privind angajarea persoanelor aflate în raporturi de rudenie în cadrul Primăriei satului Trifăuți raionul Soroca și Casei de Cultură din localitate, faptele expuse în sesizarea din 30 septembrie 2020 nu și-au găsit confirmare și în această parte nu s-a identificat careva încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese în sensul Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese și Legii nr. 133/2016.

A relatat că, în partea care se referă la încheierea, în perioada exercitării a mandatului de primar al satului Trifăuți raionul Soroca și anume în anii 2016 - 2020, autoritatea pârâtă a constatat că dânsul, prin semnarea contractelor de locațiune a autovehiculului de marca xxxxx cu n/î xxxxx care îi aparține cu drept de proprietate, a comis încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese prin: nedeclararea (neinformarea) în conformitate cu art. 12 alin. (4) lit. a) - b), alin. (5) și alin. (7) din Legea nr. 133/2016, dar nu mai târziu de 3 zile din data constatării, Autoritatea Națională de Integritate, despre conflictele de interese reale în care se află; nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14 alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016; semnarea/încheierea, concomitent în calitate de beneficiar și contractant a Contractelor de utilizare a transportului individual în scopuri de serviciu nr. 11 din 2 decembrie 2016, nr. 1 din 2 ianuarie 2017, nr. 5 din 4 ianuarie 2018, nr. 3 din 18 ianuarie 2019 și nr. 1 din 10 ianuarie 2020 (acte juridice) fapte, care, în opinia inspectorului de integritate, constituie consumare a conflictelor de interese, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016.

A menționat că având în vedere încălcările constatate, prin Actul de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021 s-a dispus aplicarea în privința sa a sancțiunii prevăzute la art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 și art. 23 alin. (4) și alin. (6) din Legea nr. 133/2016.

Este de părere că argumentele autorității pârâte reținute la temelia concluziilor din Actul de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021, sunt neîntemeiate, fapt care atrage după sine ilegalitatea actului administrativ în întregime.

În susținerea opiniei enunțate, cu referire la dispozițiile art. 26 alin. (1), 29 alin. (1) lit. a) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006,

a remarcat că adoptarea deciziei privind asigurarea primăriei localității cu mijloc de transport care poate fi folosit în interes de serviciu, inclusiv aprobarea consumului - limită de combustibil, și cheltuielilor aferente, ține de competența exclusivă a consiliului local.

În speță, contractele de locațiune încheiate în perioada 2016 - 2020, care vizează luarea în locațiune de către Primăria satului Trifăuți a autoturismului de marca xxxxx cu n/î xxxxx, care îi aparține cu drept de proprietate, au fost încheiate în temeiul și întru executarea deciziilor corespunzătoare ale consiliului local, la adoptarea cărora nu a participat.

Or, încheierea fiecărui dintre contractele de locațiune a fost precedată de adoptarea de către consiliul local al satului Trifăuți raionul Soroca a deciziei de rigoare, potrivit căreia s-au aprobat cheltuielile pentru plata chiriei, limita de combustibil/lunar și norma - limită a autoturismelor de serviciu.

A mai indicat că Oficiul Teritorial Soroca al Cancelariei de Stat nu a comunicat Consiliului local al satului Trifăuți raionul Soroca despre necesitatea abrogării/revocării într-un fel sau altul a deciziilor adoptate de către consiliul local și care se referă la încheierea contractului de locațiune pentru autoturismului de marca xxxxx cu n/î xxxxx.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. art. 26 alin. (1), 29 alin. (1) lit. a), 64 alin. (1) lit. a) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, 14, 23, 39 din Legea cu privire la autoritatea națională de integritate nr. 132 din 17 iunie 2016.

A solicitat anularea actului de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021 emis de Autoritatea Națională de Integritate.

Prin hotărârea din 2 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea. A fost anulat ca ilegal actul de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021 emis de Autoritatea Națională de Integritate.

La 9 noiembrie 2021, Autoritatea Națională de Integritate a depus apel împotriva hotărârii din 2 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar în urma notificării la 14 decembrie 2021 a hotărârii motivate, la data de 29 decembrie 2021 a prezentat motivarea apelului, cu respectarea termenelor prevăzute de art. 232 Cod administrativ.

Prin decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Autoritatea Națională de Integritate și menținută hotărârea din 2 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 5 iulie 2022, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 7 octombrie 2022 a prezentat motivarea recursului.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată, fiind emisă cu interpretarea și aplicarea eronată a dreptului material.

A menționat că motivul care a stat la baza anulării actului de constatare de către instanța de apel a constituit faptul că Autoritatea Națională de Integritate nu a respectat termenul de efectuare a procedurii administrative.

Este de părere că prevederile Codului administrativ se aplică în măsură în care prevederile legilor speciale nu conțin dispoziții diferite, iar art. 60 alin. (1) Cod administrativ stabilește clar acest lucru, stipulând că termenul general în care o procedură administrativă, trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, a remarcat că Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate sunt legi speciale în raport cu dispozițiile Codului administrativ în temeiul art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017.

A mai explicat că pentru ca termenul de finalizare a procedurii administrative efectuate de către inspectorul de integritate să constituie temeiul de anulare a actului de constatare, intimatul ar urma să demonstreze cum anume au fost afectate drepturile și interesele legitime în raport cu durata termenului de efectuare a controlului.

Astfel, a opinat că instanțele trebuiau să aprecieze care a fost esența controlului efectuat în privința intimatului și să determine în ce măsură rezultatele controlului au asigurat transpunerea în practică a scopului urmărit de legiuitor prin instituirea regimului juridic al incompatibilităților, fără a se limita doar la verificarea aspectelor de procedură care anihilează încălcarea admisă de către subiectul controlului.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

Prin referința din 4 noiembrie 2022, Todirean Gheorghe, reprezentat de avocatul Popil Angela a solicitat respingerea recursului depus de Autoritatea Națională de Integritate cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 15 iunie 2022, dispozitivul fiind notificat recurentului la data de 20 iunie 2022, iar decizia motivată ce se solicită a fi casată la data de 9 septembrie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasele din poșta electronică anexate la dosar (f. d. 148, 150). Astfel, recursul depus la 5 iulie 2022 (f. d. 149) și motivarea recursului prezentată la data de 7 octombrie 2022 (f. d. 151), sunt în termen.

Prin încheierea din 9 noiembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate împotriva deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost numit pentru examinare în complet din cinci judecători.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs și referință, deoarece criticile recurentului și intimatului, au fost expuse cu suficientă claritate.

Verificând argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Conform art. 248 alin.(1) lit. d) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie de casare integrală a deciziei instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În conformitate cu prevederile art. 194 alin. (2) coroborat cu prevederile art. 21 și art. 36 Cod administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Potrivit art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu.

Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

La fel, aplicabile sunt și prevederile art. 244 alin. (2) coroborate cu art. 231 alin. (2) Cod administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art. 219 alin.(1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Prin prisma alin. (2) și (3) al aceluiași articol, instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

După cum denotă actele cauzei, Todirean Gheorghe înaintând acțiunea în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate, a solicitat anularea actului de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021 emis de Autoritatea Națională de Integritate.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea și a anulat ca fiind ilegal actul de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021, emis de către Autoritatea Națională de Integritate.

Judecând apelul depus de Autoritatea Națională de Integritate, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse de recurent, conchide că instanța de apel a judecat cauza și a ajuns la o concluzie eronată, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele și aplicarea corectă a normelor de drept material.

Astfel, după cum se constată, în speță, obiectul acțiunii înaintate de către Todirean Gheorghe constituie verificarea legalității și temeiniciei actului de constatare nr. 28/21 din 9 februarie 2021, emis de Autoritatea Națională de Integritate, prin care s-a constatat: „că Todirean Gheorghe în calitate de primar al satului Trifăuți raionul Soroca a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese manifestat prin nedeclararea (neinformarea) în conformitate cu art. 12 alin. (4) lit. a)-b), alin. (5) și alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, imediat dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, Autorității Naționale de Integritate despre conflictele de interese reale în care se afla; nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14 alin. (2)-(4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor persoanele; semnarea/încheierea concomitentă în calitate de „Beneficiar” și de „Contractant” a Contractelor de utilizare a transportului individual în scopuri de serviciu nr. 11 din 2 decembrie 2016, nr. 1 din 2 ianuarie 2017, nr. 5 din 4 ianuarie 2018, nr. 3 din 18 ianuarie 2019 și nr. 1 din 10 ianuarie 2020 (acte juridice), fapt prin care a admis consumarea conflictelor de interese în conformitate cu art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale”.

În același timp, este de relevat că examinând cauza de contencios administrativ a lui Todirean Gheorghe înaintată împotriva Autorității Naționale de Integritate, instanța de apel a reținut nerespectarea termenului în care o procedură administrativă trebuie finalizată, prevăzut de art. 37 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016 cât și a art. 60 din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 60 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Termenul general curge de la: data prevăzută în lege pentru exercitarea unei atribuții stabilite; data înregistrării cererii de către autoritatea publică ierarhic superioară sau de cea de control sau data înregistrării cererii complete, după caz cu toate actele necesare, sau de la data la care petiția a fost transferată autorității publice competente. Dacă cererea nu este completă, autoritatea publică propune petiționarului să prezinte actele lipsă și stabilește un termen în acest sens.

De asemenea, instanța de recurs consideră imperioase cauzei și prevederile art. 10 alin. (1) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, în redacția la data efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, conform cărora controlul averii și al intereselor personale ale subiecților declarării se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016.

Articolul 37 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, în redacția la data efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, stipulează după repartizarea aleatorie a sesizării de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va dispune începerea controlului. Prevederile art. 31, art. 32 alin. (3)–(5), art. 33, art. 34 alin.(2), art. 35 și 36 se aplică în mod corespunzător și în cadrul procedurii de inițiere a controlului și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Prevederile art. 32 alin. (1), (3) – (4) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, în redacția la data efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, stipulează că în procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi efectuat pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică și în decursul a 3 ani după încetarea acesteia. În procesul de control al averii și intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori privat, inclusiv instituțiilor financiare, documentele și informațiile necesare pentru realizarea controlului. La solicitarea inspectorului de integritate, subiecții menționați la alin. (3) sînt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, pe suport de hîrtie sau în format electronic, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că procedura administrativă în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, este reglementată de legea specială, Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, care și urmează a fi aplicată la caz.

Or, art. 5 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100 din data de 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, reglementează că normele juridice generale sunt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate. Normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Prin urmare, instanța de recurs relevă că, deși procedura administrativă în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese este reglementată de Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, instanța de apel a examinat legalitatea procedurii administrative privind efectuarea controlului cu privire la respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, inclusiv prin prisma respectării termenului general al procedurii administrative prevăzut la art. 60 din Codul administrativ.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016 nu prevede în mod expres un termen de finalizare a procedurii administrative. Însă, Legea nominalizată stabilește mai multe termene în cadrul cărora inspectorul de integritate urmează să efectueze anumite acțiuni.

Conform art. 37 alin. (3) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, în redacția la data efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, în cadrul procedurii de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate are obligația de a invita persoana supusă controlului să-și prezinte punctul de vedere printr-o scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea (telegramă, fax, e-mail etc.). Punctul de vedere al persoanei supuse controlului poate fi prezentat în termen de 15 zile de la recepționarea invitației. Dacă recepționarea invitației pentru a prezenta un punct de vedere nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitații repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepționarea acesteia.

În acest context, instanța de recurs reliefează că instanța de apel incorect a concluzionat asupra faptului că la efectuarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe a fost încălcat termenul de procedură administrativă prevăzut la art. 37 din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Or, ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că art. 37 alin. (3) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, în redacția la data efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, nu prevedea un termen limită de finalizare a procedurii administrative.

În acest context, instanța de recurs reține că Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016, în redacția la data efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Todirean Gheorghe, nu prevede expres termenul general în care procedura administrativă de efectuare a controlului trebuie finalizată. Or, procedura de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor implică întreprinderea de către inspectorul de integritate a mai multor acțiuni pentru acumularea informațiilor și

materialelor necesare stabilirii circumstanțelor cauzei, ceea ce necesită un termen nedeterminat, din motiv că nu se cunoaște inițial care va fi comportamentul participanților la procedura administrativă și dacă aceștia vor reacționa în termenele stabilite.

În circumstanțele reținute se impune concluzia că, procedura administrativă inițiată de inspectorul de integritate în cadrul unui control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, este mult mai complexă și necesită un termen mai extins decât cel general, întru efectuarea tuturor acțiunilor, cum ar fi înaintarea demersurilor, interpelărilor, răspunsurilor, solicitarea explicațiilor, cercetarea înscrisurilor, care se face și prin intermediul oficiului poștal, fapt ce necesită o perioadă de timp mai mare. Totodată, instanța de recurs remarcă că, procedura administrativă în fiecare caz este diferită, din motiv că aceasta demarează în dependență de complexitatea acțiunilor întreprinse în cadrul efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, precum și a numărului de persoane implicate în această procedură. Or, din acest motiv legiuitorul nu a stabilit expres un termen general, în care trebuie finalizată o procedură administrativă inițiată în temeiul Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016 și Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016.

Față de toate aceste considerente, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost apreciate de către instanța de apel, conform cerințelor legislației în vigoare.

Drept urmare, este incontestabil că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea deciziei atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Aspectele menționate conduc la concluzia că procedurile desfășurate în instanța de apel nu corespund exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza de către instanța ierarhic inferioară nu poate echivala cu soluționarea efectivă a acesteia.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că participanții la proces, trebuie să aibă posibilitatea reală să-și prezinte apărarea și să fie audiați de o instanță, care va fi competentă de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este necesar, ca la reexaminarea cauzei, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele *Baka vs Ungaria (Marea Cameră)*, 23 iunie 2016, parag. 117; *Zubac*

vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că la caz, nu sunt aplicabile prevederile art. 36 alin. (2) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016 în redacția Legii nr. 130 din 7 octombrie 2021, în vigoare la 29 octombrie 2021, deoarece actul contestat a fost emis anterior adoptării legii.

Fața de cele ce preced, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că întru evitarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, se impune admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la instanța de apel, deoarece instanța de apel nu s-a expus cu privire la fondul cauzei depusă de Todirean Gheorghe.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate.

Se casează integral decizia din 15 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Todirean Gheorghe împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului administrativ, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron

Nicolae Craiu

Galina Stratulat